

Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії: Збірник наукових праць: Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 25. – Рівне: О. Зень, 2014. – 313 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор:

Постоловський Руслан, кандидат історичних наук, професор, член-кореспондент Міжнародної слов'янської академії наук (м. Рівне).

Заступник головного редактора:

Шелюк Людмила, кандидат історичних наук, професор (м. Рівне).

Відповідальний редактор:

Шеретюк Валерій, кандидат історичних наук, доцент (м. Рівне).

Члени редколегії:

Жилюк Сергій, доктор історичних наук, професор (м. Острог).

Киридон Алла, доктор історичних наук, професор (м. Київ).

Степанков Валерій, доктор історичних наук, професор (м. Кам'янець-Подільський).

Стоколос Надія, доктор історичних наук, професор (м. Рівне).

Троян Сергій, доктор історичних наук, професор (м. Київ).

Фісанов Володимир, доктор історичних наук, професор (м. Чернівці).

Чухліб Тарас, доктор історичних наук (м. Київ).

Швецова-Водка Галина, доктор історичних наук, професор (м. Рівне).

Шугаєва Людмила, доктор філософських наук, професор (м. Рівне).

*Свідоцтво про державну реєстрацію:
Серія КВ № 15857-4329Р від 12 жовтня 2009 р.*

Відповідальність за достовірність і точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей несуть автори опублікованих матеріалів та їх наукові керівники.

Думки авторів статей з позицією редколегії можуть не співпадати.

Друкується за рішенням Вченої Ради Рівненського державного гуманітарного університету, протокол № 4 від 28 листопада 2014 р.

Згідно постанови президії ВАК України часопис «Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії» визнано фаховим виданням у галузі історичних наук (постанова від 17 квітня 2010 р.)

Адреса редакції: 33027, м. Рівне, вул. Остафова 31,
історико-соціологічний факультет РДГУ.
тел. 0-362-22-59-01
isfconf@mail.ru

5. Митрохин Н. Русская православная церковь: современное состояние и актуальные проблемы / Н. Митрохин. – М. : НЛЮ, 2004. – 648 с.
6. Кырлеж А. И. Феномен «православной идеологии» // Вопросы религии и религиозноведения. Вып. 1: Антология отечественного религиозноведения [Текст] : сборник / сост. И общ. ред. О. Ю. Васильева, Ю. П. Зуева, В. В. Шмидта. – Ч. 4 : Кафедра государственно-конфессиональных отношений РАГС. – С. 485–500.
7. Олпорт Г. В. Религиозная ориентация личности и предрассудки / Г. В. Олпорт // Личность в психологии. – СПб. : Ювента, 1998. – С. 188–210.

УДК [93/94:908]:37

С. Гринич

ІСТОРИЧНЕ КРАЄЗНАВСТВО ЯК ОСНОВА СУЧАСНОЇ ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТИ (НА ПРИКЛАДІ ІСТОРИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ РІВНЕНЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ)

У статті аналізується сутність історичного краєзнавства, формування патріотизму у середовищі студентів Рівненського державного гуманітарного університету в цілому та історичного факультету, зокрема. Увага надається завданням історичного краєзнавства та їх значенню для виховання української молоді в сучасних умовах життя.

Ключові слова: історичне краєзнавство, патріотизм, краєзнавці, Рівненський державний гуманітарний університет, історичний факультет, студенти, навчальний процес, виховання молоді, історична освіта.

The article analyzes the nature of historic study, the formation of patriotism among students Rivne State Humanitarian University in general and the Faculty of History, among others. Attention is given the task of historic study and their implications for the education of Ukrainian youth in modern conditions of life.

Keywords: historical studies, patriotism, historians, Rivne State Humanitarian University, History Faculty, students, educational process, education of youth, history education.

Виховання патріота в сучасному українському суспільстві має величезне значення. Патріотизм, як відомо, найважливіший духовно-моральний чинник збереження суспільної стабільності. Разом із тим, патріотизм – це природна прив'язаність до рідних місць, мови, культурних традицій. Любов до Батьківщини у кожного проявляється в свій час і по-своєму. Спочатку це відбувається невідомо, коли дитина тягнеться до батьків; піростаючи, вона починає відчувати прихильність до друзів, рідної вулиці, села чи міста. І тільки дорослішаючи, набираючись досвіду і знань, вона поступово усвідомлює свою належність до Вітчизни.

Формування патріотизму в нашій країні все частіше розглядається як можлива національна ідея, здатна згуртувати наше суспільство на шляху зміцнення могутності України. Реалізація програми немислима сьогодні без активної краєзнавчої діяльності шкіл, вищих навчальних закладів позашкільних установ. Саме такі завдання сьогодні ставить перед собою і увесь педагогічний колектив Рівненського державного гуманітарного університету, а історичного факультету – особливо.

Головною метою цієї статті є спроба показати автором переваги виховання громадянина України, патріота малої батьківщини, знаючого і люблячого свій край в цілому та місто Рівне, зокрема.

Спіраючись на власний досвід, усвідомлюю, що кожен педагог сам повинен підходити до вивчення місцевої історії як дослідник і пам'ятати свою відповідальність за наукову цінність фактичного матеріалу, який він використовує в навчальному процесі. Тому, представленою статтею окремо хочеться зробити свій внесок у розвиток краєзнавства, культури краю, доповнити знання про його історичні особливості та унікальність.

І чим глибшими, повнішими, яскравішими і змістовнішими будуть знання студентів про рідний край і кращих його людей, тим більш дієво відзначаться вони у формуванні шляхетного морального почуття: інтересу і любові до свого краю, глибокої поваги до патріотичних традицій земляків, а - головне - вони згодом допоможуть вже своїм учням завдяки доступним, близьким прикладам із навколишнього життя зрозуміти сутність і повноту патріотизму, як почуття обов'язку перед народом та Батьківщиною. Також вища школа покликана прищеплювати студентам почуття любові до Батьківщини, колективізму.

Однак починати процес формування патріотизму і любові до рідного краю необхідно ще в шкільному віці, учням середніх загальноосвітніх шкіл. Поняття «Батьківщина», «Вітчизна» закономірно асоціюються дітям ще в шкільному віці з тим місцем, де знаходиться рідний дім, школа, тобто з конкретним містом, селищем. Від того, наскільки діти добре знають і люблять історію свого краю, залежить і глибина патріотичного почуття школярів.

Слід враховувати також, що студенти сьогодні стали іншими. Вони вже інакше сприймають історичну інформацію, фахова література в їх навчанні як джерело інформації займає, на жаль, не перше місце, а ресурси мережі Інтернет та ЗМІ посідають домінуючу позицію. Тому й роль викладача посилюється, залишається важливою, такою, що повинна спрямовувати інтерес студентства до збору та вивчення історіографії з історичного краєзнавства.

Суттєве значення для вдосконалення історичного краєзнавства і, в цілому, історичної освіти у ВНЗ, мають нові праці з історії. Дослідження вчених-істориків надали значну допомогу в подоланні старих підходів до змісту навчальних програм, підручників історії, в тому числі й з історії рідного краю, сприяли в застосуванні на практиці багатofакторного підходу до вивчення історії та її викладання.

Дослідженням особливостей організації краєзнавчої роботи серед студентів у різний час займалися О.Барков, Е.Беркович, К.Валіська, О.Горбик, О.Дімін, О.Дьякова, А.Епштейн, Л.Єрмолаєва, Ю.Журавський, Б.Зайцев, В.Калініченко, Д.Кацуба, Н.Комаренко, І.Корнейчик, Б.Корогод, С.Куделко, М.Кучменко, І.Лаврентьев, М.Лазунова, В.Латишева, О.Лугова, Г.Манюшин, Б.Мігаль, Н.Мілонов, В.Міхеев, Д.Михайличенко, А.Парфіненко, В.Пікалов, Т.Пікалова, Л.Плиско, С.Посохов, О.Рябокобила, К.Строев, П.Тронько, Г.Чернявський, Т.Шерстюк, Б.Шрамко та інші науковці.

Основні джерела історичного краєзнавства можна згрупувати за такими видами і підвидами (так звана традиційна структура):

1. Археологічні джерела з історії рідного краю: а) археологічні пам'ятники; б) археологічні розкопки і розвідки, їх описання та публікація; в) археологічні музеї.

2. Етнографічні матеріали: а) фольклор; б) житло, побут; в) одяг, прикраси.

3. Пам'ятки архітектури.

4. Пам'ятки образотворчого мистецтва: а) пам'ятники мистецтва; б) прикладне мистецтво; в) скульптура; г) народні традиційні ремесла і промисли.

5. Письмові джерела: а) рукопис; б) книги; в) періодична преса.

6. Усні джерела: а) топоніми і антропоніми; б) усна народна творчість.

7. Архіви та їх фонди [6]

Однак, проблема розвитку історичного краєзнавства у контексті формування патріотичних почуттів серед молодого покоління українців ще залишається досить актуальною. Сьогодні ще необхідно докладати значних зусиль до аналізу цієї теми та реалізації її у практичному житті.

Очевидно, що результати патріотичного виховання молоді засобами історичного краєзнавства покаже життя, але перші висновки можна зробити вже. І головний результат станом на сьогоднішній день – це інтерес студентів РДГУ до краєзнавства і вивчення історії рідного краю.

Продовжуючи думку, зазначимо, що історичне краєзнавство – один з елементів історичної освіти в Україні та в нашому вищому навчальному закладі. Воно абсолютно логічно є важливим засобом зв'язку вищої школи зі щоденним життям людей і різними життєвими обставинами. Вершиною ж патріотичного виховання є усвідомлення себе громадянином України.

Безсумнівно, що потужним засобом виховання майбутнього громадянина-патріота є краєзнавство. Проте, можливості виховання патріотизму у піростаючого покоління, закладені в історичному краєзнавстві, не реалізуються самі по собі, необхідна цілеспрямована, систематична діяльність педагогів, розробка відповідних навчальних програм, методичних рекомендацій тощо. Оптимальним вирішенням побудови цілісної системи історико-краєзнавчого освітнього простору, на наш погляд, може виступати і музейна педагогіка. У зв'язку з цим – доречним стане створення у ВНЗ України невеликих музеїв і краєзнавчих куточків.

С.О.Шмідт, відомий теоретик джерелознавства, виокремлював джерелознавчий аспект в окремий, особливий напрям досліджень. Наочну реалізацію зазначеного науковцем напрямку можна продемонструвати у контексті формування історико-краєзнавчих відділів музеїв.

Із точки зору С.Абросимової, історико-краєзнавчий профіль місцевих музеїв, їх поліфункціональність, унікальні колекції визначили різнобічну краєзнавчу діяльність цих культурних закладів. Передусім, формування комплексної джерельної бази для краєзнавчих студій. Саме музейні збірки є одним із основних компонентів в структурі джерельної бази краєзнавства (як конкретних історико-краєзнавчих досліджень, так й історіографії краєзнавства) [1; С.86].

Також історичне краєзнавство отримало широкий розвиток у країнах бувшого СРСР після Великої Вітчизняної війни. Зростання інтересу до історії викликало значне поживлення історико-краєзнавчої роботи на місцях. Тому що, на думку О.Баркова, розумне ставлення до колективної пам'яті стало найбільш стійкою нашою культурною традицією [3, С. 19].

Вивчення конкретних пам'яток історії та культури дає можливість учням більш наочно уявити закономірності розвитку і світової художньої культури. Як вже нами відзначалося, і цю думку підтримує Б.Горбунов, історичне краєзнавство дає можливість залучити учнів до добросовісної, суспільно корисної праці у формі екскурсій, походів, експедицій, підготовки експонатів для виставок, створення шкільного музею [4, С. 53].

Із точки зору історіографії краєзнавства, маємо підстави стверджувати, що після появи писемності знання про певну місцевість стали фіксуватися більш відповідальніше. Таким чином, можна погодитися із думкою В.Ашуркова, згідно якої, краєзнавство лежить в основі історії [2, С. 8].

Слово «історія» в найдавніших джерелах не вживалося. Спроби з'ясувати реальні причини тих чи інших подій також ще не робилися, оскільки люди були впевнені, що все визначається богами. Відтак, головна задача «краєзнавця» того часу полягала у вгадуванні волі богів.

На Русі краєзнавчі відомості фіксувалися, насамперед, в літописах. Найбільш давня із літописних праць, що дійшла і до нас, – «Повість минулих літ». Виклад датованих подій у ній починається з 860 року. Дослідник М.Мілонов зазначав, що у тексті розповідається про розселення слов'янських племен, подається опис побуту і звичаїв слов'ян: «...живяху кождо з своїм родом і на своїх місцях, які володіють кождо родом своїм на своїх местех» тощо [5, С. 79].

Звичайно ж, не все в літописах можна сприймати на віру, особливо оцінки тих чи інших племен і народів. У літописців були свої симпатії і антипатії. Добре знаючи всі найбільші міста, автори вміло користувалися своїми знаннями з психології правлячих князів. Монголо-татарське ярмо призвело до тимчасового занепаду літописання, але в XIV-XVII століттях починається новий етап його розвитку.

Імена сучасних істориків і краєзнавців ми зазначили вище. Їх роботи також надзвичайно цінні та містять важливу для вітчизняної і світової науки інформацію.

Що ж до завдань вивчення історичного краєзнавства у навчальному процесі ВНЗ, виокремимо серед них наступні:

- дати студентам загальне уявлення про особливості історичного і культурного розвитку нашого краю;
- підготувати студентів до подальшого самостійного вивчення рідного краю, викликавши інтерес до місцевої історії і культури;
- сформувати навички краєзнавчої пошуково-дослідницької роботи;
- надати викладачеві можливість паралельного викладання історичного краєзнавства з курсом історії України, що дозволить студентам відчувати нерозривний зв'язок місцевої та вітчизняної історії;
- створити умов і передумови для всебічного розвитку особистості громадянина і патріота своєї Батьківщини, здатного і готового відстоювати її інтереси.

Зміст занять з історичного краєзнавства слід спрямовувати і на освоєння історичної термінології, яка стане в нагоді студентам у подальшій роботі, допоможе їм брати участь в олімпіадах та інших інтелектуальних, творчих конкурсах, які проводить МОН України.

У процесі вивчення навчальної дисципліни «Історичне краєзнавство» студенти отримають можливість:

1. Дізнатися:

- сутність поняття «краєзнавство»;
- історичні особливості формування нашої області;
- походження географічних назв на карті області;
- історію формування діаспор в області та місті Рівне;
- національні звичаї і традиції місцевих народів;
- родовід рідного міста, його сьогодення і майбутнє;
- історико-культурні пам'ятки міста Рівне.

2. Навчитися:

- вести власні спостереження та дослідження, роботу з історичними джерелами;
- працювати з картами, таблицями, з інформаційними ресурсами;
- співставляти події, процеси історії на Рівненщині;
- виконувати науково-дослідні завдання, опрацьовувати літературу;

3. Виховувати в собі:

- творчу, толерантну, інтелектуальну особистість, здатну стати пропагандистом історії свого краю.

Важливою умовою розвитку історичного краєзнавства, в першу чергу історичного, є сучасні соціально-політичні перетворення, які стимулюють зміцнення української державності. У цьому контексті підвищується роль «провінції», зростає інтерес української молоді до свого історичного минулого, народних звичаїв і традицій, проблем регіонального розвитку і відродження своєї самобутності.

Підсумовуючи аналіз проблеми статті, зробимо наступні висновки:

- при підготовці до краєзнавчої роботи у ВНЗ слід мати на увазі, що краєзнавство є не тільки ефективним способом вирішення навчально-виховних завдань, а й можливістю кожному педагогу долучитися разом зі студентами до науково-дослідної роботи. Навряд чи можна знайти іншу галузь історичного знання, яка б дозволяла настільки швидко включитися студенту й викладачеві в наукову роботу;

- історичне краєзнавство, як і інші навчальні дисципліни, потребує, суттєвої підготовки викладача та виконання певних вимог. Як відомо, інколи і педагоги, і студенти обмежуються вивченням саме того, що і так добре відомо з газет, радіо і телебачення. Така робота навряд чи може вважатися корисною у навчальному, краєзнавчо-пошуковому або, тим більше, науковому процесі;

- вища школа повинна здійснювати роботу з охорони і дослідження пам'яток історії та культури, як надійного засобу для виховання молоді;

- організовуючи краєзнавчу роботу, викладач повинен виходити із специфіки свого регіону. При підготовці до роботи з краєзнавства у ВНЗ необхідні і певні практичні навички. Не кожен викладач історії підготовлений теоретично і практично до організації цієї пошукової, дослідницької діяльності;

- робота з давніми рукописами – багатостороннє явище, що вимагає великої професійної підготовки педагога. Для вузівського краєзнавця рукописи цікаві, насамперед, як джерела. Викладач може активно використовувати їх на заняттях з історії. Отримавши дозвіл скопіювати рукописний матеріал попередніх століть, педагог може скласти цікаву добірку оригінальних старовинних текстів, присвячених історії краю;

- сучасний етап духовного розвитку суспільства характеризується величезним зростанням інтересу до історії, героїчного минулого нашої Батьківщини. Цей інтерес закономірний і зрозумілий. Він є одним із проявів всебічного розвитку особистості в розвиненій демократичній державі;

- не варто забувати і про необхідність розвитку навичок практичної роботи з ветеранами війни. Зараз у багатьох навчальних закладах створюються музеї бойової та трудової слави, здебільшого спеціалізовані, присвячені якогось роду військ або якийсь

певній тематиці. При створенні таких музеїв студенти не повинні забувати про конкретних ветеранів свого міста, району чи селища.

Останній пункт висновків є надзвичайно важливим, адже на думку відомого дослідника українського краєзнавства П.Тронька, історичне краєзнавство саме та сфера, де легко забезпечується плідна співпраця і корисна взаємодія різних поколінь. Пенсіонерів і учнів однаково цікаво відчувати свою причетність до історії. Справа лише за розумною організацією пошукової і дослідницької роботи, в якій кожний небайдужий знайде своє місце. А зроблене спільними зусиллями залишиться нащадкам, які підхоплять і понесуть далі естафету знань і надій [8; С.166].

Отже, історичне краєзнавство, як підтверджує і Л.Удод [9; С.54], дозволяє підтримувати безперервність етнічної еволюції, спадкоємність народного досвіду, передавати накопичене багатство національних цінностей наступним поколінням. А це, на думку автора, і є функціонування національно-історичної пам'яті народу.

Джерела та література

1. Абросимова С. В. Джерелознавчий аспект історико-краєзнавчих досліджень (за матеріалами Дніпропетровського історичного музею) / С. В. Абросимова // Історія України : маловідомі імена, події, факти. – К., 1999. – Вип. 8.
2. Ашурков В. Н. Историческое краеведение / В. Н. Ашурков. – М. : Просвещение. – 1980.
3. Барков А. С. О научном краеведении / А. С. Барков. – М. : Просвещение. – 1961.
4. Горбунов Б. И. Структура и содержание курса Народоведения / Б. И. Горбунов // Преподавание истории в школе. – 1999. – № 8. – С. 53–54.
5. Историческое краеведение / под ред. Н. П. Милонова. – М., 1975.
6. Матюшин Г. Н. Историческое краеведение / Г. Н. Матюшин. – М., 1987.
7. Методика историко-краеведческой работы в школе / под ред. Н. С. Борисова. – М., 1987.
8. Тронько П. Т. Історичне краєзнавство : крок у нове тисячоліття : Досвід. Проблеми. Перспективи / П. Т. Тронько. – К., 2000. – С. 166–167.
9. Удод Л. І. Національно-історична пам'ять у свідомості сучасної молоді / Л. І. Удод // Гуманітарний журнал. – 2000. – № 1. – С. 54–60.

ЗМІСТ

ПРОБЛЕМИ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ В НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ

Ковальова О. ДАВНЬОРУСЬКА ХРАМОВА АРХІТЕКТУРА І СИМВОЛІКА ПРАВОСЛАВНОГО ХРАМУ	3
Жарська О. ЛУННИЦІ З ФОНДІВ КУЛЬТУРНО-АРХЕОЛОГІЧНОГО ЦЕНТРУ «ПЕРЕСОПНИЦЯ»: ХАРАКТЕРИСТИКА ТА СЕМАНТИКА ЇХ ПОХОДЖЕННЯ	5
Кузьма Т. ІСТОРИЧНІ ТРАДИЦІЇ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ТА БЛАГОДІЙНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	8
Петрик В. ВІД ГОРОДА ДО МІСТА - ТРАНСФОРМАЦІЯ УРБАНІСТИЧНОЇ СТРУКТУРИ МІСТ ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ (КОРОЛІВСТВА РУСИ) У XIII-XIV ст.	11
Блануца А. УКРАЇНСЬКІ КНЯЗІВСЬКО-ШЛЯХЕТСЬКІ РОДИ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ «УКРАЇННИМИ» ПРИКОРДОННИМИ МІСТАМИ/ЗАМКАМИ У РАННІЙ НОВИЙ ЧАС	13
Альмес І. РУКОПИСНІ КНИГИ У КРЕХІВСЬКОМУ МОНАСТІРІ В XVII-XVIII ст. (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ІНВЕНТАРНИХ ОПИСІВ)	16
Островська Ю. ЦЕРКОВНЕ БУДІВНИЦТВО ПІД ПАТРОНАТОМ ІВАНА СТЕПАНОВИЧА МАЗЕПИ	19
Синяк І. ПРИКОРДОННІ «ЛЮБ'ЯЗНОСТІ». ЕТЮДИ З ІСТОРІЇ ЗАПОРОЗЬКО-ПОЛЬСЬКИХ СТОСУНКІВ ДОБИ НОВОЇ СІЧІ (1734 – 1775) (ДЕКІЛЬКА ДОКУМЕНТІВ З ГОЛОВНОГО АРХІВУ ДАВНІХ АКТІВ У ВАРШАВІ)	20
Рудянин І. РОЗВИТОК ОСВІТИ У СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ, ЯК ОДИН ІЗ НАПРЯМІВ ДІЯЛЬНОСТІ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОГО ДУХОВЕНСТВА (1772-1914 рр.)	25
Шеретюк Р. ЕТНОКУЛЬТУРНА АСИМІЛЯЦІЯ НАСЕЛЕННЯ ПРАВОБЕРЕЖНОЇ УКРАЇНИ ЯК ОДИН ІЗ ПРОВІДНИХ НАПРЯМІВ ВНУТРІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ РОСІЇ (1825-1839 рр.)	27
Самчук Т. ВИКЛАДАННЯ ТАНЦІВ В УНІВЕРСИТЕТІ СВ. ВОЛОДИМИРА (1834-1859)	30
Парфенюк Л. ТАРАС ШЕВЧЕНКО ЯК ДОСЛІДНИК ПЕРЕСОПНИЦЬКОГО ЄВАНГЕЛІЯ	34
Стоколос Н. НИЩЕННЯ КУЛЬТУ СВЯТОГО ЙОСАФАТА НА ТЕРЕНАХ ХОЛМЩИНИ І ПІВДЕННОГО ПІДЛЯШШЯ (ДРУГА ПОЛОВИНА XIX ст.): ЧИННИКИ, ОСНОВНІ ВІХИ, НАСЛІДКИ	36
Марек М. ЛЕМКІВЩИНА - ПРОБУДЖЕННЯ, КОНФЛІКТ, НЕВІДОМЕ МАЙБУТНЄ	38
Березняк Я. ДІЯЛЬНІСТЬ КІНСЬКИХ ЗЕМСЬКИХ ПУНКТИВ В ТАВРІЙСЬКІЙ ГУБЕРНІЇ (КІНЕЦЬ XIX – ПОЧАТОК XX ст.)	40
Зюбровський А. ХЛІБНА ЛОПАТА, КОЦЮБА, ПОМЕЛО: ЇХ ТЕХНОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ОБРЯДОВІ ФУНКЦІЇ В НАРОДНІЙ КУЛЬТУРІ ПОВСЯКДЕННЯ УКРАЇНЦІВ КІНЦЯ XIX – СЕРЕДИНИ XX ст.	41
Брязкало Т. ПІДОПЛІЧКО ІВАН ГРИГОРОВИЧ (1905–1975): ЖИТТЯ ТА НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ (ДО 110-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)	43
Шавлинский Н. ПРЕДУСЛОВИЯ СОЗДАНИЯ БЕЛОРУССКИХ ОРГАНИЗАЦИЙ В ОДЕССЕ И ИХ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ В КОНЦЕ 1917 - НАЧАЛЕ 1918 гг.	46
Левчук І. ВЕКТОРИ ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ У МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД «ГРОМАДСЬКОГО ОБ'ЄДНАННЯ ПРАЦЮЮЧИХ ЖІНОК»	47
Лебедюк Є. ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ ТА ЕВОЛЮЦІЯ ЦЕРКОВНОГО УСТРОЮ ОРГАНІЗАЦІЇ ЄХСС	50
Безсмертний А. ВЗАЄМОВІДНОСИНИ СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ КУПЦІВ ІЗ УКРАЇНСЬКОЮ КООПЕРАЦІЄЮ У 1920-х-1930-х рр. XX ст.	52
Павлюк Я. ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ СТАТУС УКРАЇНЦІВ ПІСЛЯ 1921 р.	54

Гуменюк О. ЕВОЛЮЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА СРСР ПРО ШЛЮБ ТА СІМ'Ю: УКРАЇНСЬКА СКЛАДОВА	55
Білан С. РЕПРЕСІЇ СТАЛІНСЬКОГО РЕЖИМУ ПРОТИ ПРЕДСТАВНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ АГРАРНОЇ НАУКОВОЇ ШКОЛИ	57
Каплюк О. ЗАКАРПАТСЬКІ УКРАЇНЦІ В ЧЕХОСЛОВАЦЬКИХ ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАННЯХ В СРСР В РОКИ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ	59
Карпуніна Т. АГІТАЦІЙНА ТА АНТИРЕЛІГІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ НА ЗАВЕРШАЛЬНОМУ ЕТАПІ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ	62
Костишин Е. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ СТАНОВИЩЕ ЗАХІДНИХ ОБЛАСТЕЙ УРСР НАПЕРЕДОДНІ ПЕРЕБУДОВИ	67
Галішевський В. ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ М. БРАЙЧЕВСЬКОГО У 1991 – 2001 рр.	70
Дубей В. ОСНОВНІ ВІХИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНИХ АВТОМОБІЛЬНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ (1991-2010 рр.)	73
Літвік Ю. ФЕНОМЕН ПОЛІТИЧНОГО ПРАВОСЛАВ'Я: СПРОБА РЕЛІГІЄЗНАВЧОГО АНАЛІЗУ	75
Яроцький П. ІНСТИТУАЛІЗАЦІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ КАТОЛИЦИЗМУ В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ	79
Гайдай О. ЗА КРОК ДО «ЛЕНІНОПАДУ»: ОСОБЛИВОСТІ СТАВЛЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИХ ОБЛАСТЕЙ ДО КОМУНІСТИЧНИХ ПАМ'ЯТНИКІВ В 2013 р.	82
Пержун В. СОЦІАЛЬНО-ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ: ФАКТОРИ ЗБЕРЕЖЕННЯ, АКТУАЛЬНІСТЬ ІСНУВАННЯ, СУЧАСНІ СОЦІОКУЛЬТУРНІ ПЕРЕВАГИ	86
Радецька А. PROCES ROZWOJU FEMINIZMU W NIEPODLEGLEJ UKRAINIE ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM SFERY AKTYWIZMU OBYWATELSKIEGO I ŚRODOWISKA AKADEMICKIEGO	88
Самотіс Я. АТРИБУТИВНІ ЕЛЕМЕНТИ У ВЕСНЯНІЙ ОБРЯДОВСТІ УКРАЇНЦІВ: СИМВОЛІЧНІ ФУНКЦІЇ ТА ЇХ ЛОКАЛЬНА СПЕЦИФІКА	89
Урбан М. KRZYTKA HEROICZNEGO OBRAZU STEPANA BANDERY WE WSPÓŁCZESNEJ PUBLICYSTYCE UKRAIŃSKIEJ	93
Мишков В. СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БЛОКРИНИЦЬКОЇ ІЄРАРХІЇ СТАРООБРЯДЦІВ В УМОВАХ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ	96
Шугасва Л. ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ ІНСТИТУАЛІЗАЦІЇ АНТИТРИНІТАРИЗМУ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ	97
Двойнінова О., Кушпетюк О. ДІЯЛЬНІСТЬ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ УКРАЇНЦІВ ПОРТУГАЛІЇ З МЕТОЮ ЗБЕРЕЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ	99
Ворон Оксана ПРОПОВІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ РКЦ В УКРАЇНІ: ОСНОВНІ ФОРМИ ТА МЕТОДИ «НОВОЇ СВАНГЕЛІЗАЦІЇ»	101
Докаш В. РЕЛІГІЯ ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ФЕНОМЕН ТА ІНТЕГРАТОР УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	104
Рудик О. СУЧАСНИЙ СТАН ТА МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ УКРІПЛЕНИХ РАЙОНІВ УКРАЇНИ	107
ІСТОРИКО-КРАЄЗНАВЧИЙ НАУКОВИЙ ДИСКУРС	
Пословська А. АРХЕОЛОГІЧНІ ДЖЕРЕЛА У ВИВЧЕННІ ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ ТА МИСТЕЦТВА ВОЛИНИ ДАВНЬБОРУСЬКОГО ЧАСУ	110
Баланович В. СВИНЦЕВІ ПЛОМБИ ДОРОГОЧИНСЬКОГО ТИПУ З ПЕРЕСОПНИЦІ	112
Терський С. ЛІТОПИСНА ПЕРЕСОПНИЦЯ У СИСТЕМІ МІСТ СХІДНОЇ ВОЛИНИ ОРДИНСЬКОГО ПЕРІОДУ (середина XIII–XIV ст.)	116
Ващук Д. ДО ПИТАННЯ ВОЛОДІННЯ ЗАМКОМ РІВНЕ РОДИНОЮ ОСТРОЗЬКИХ У СЕРЕДИНІ XVI ст.	121

Серебрякова О. МАНТИЧНІ ДІЇ З КІЛКАМИ В ОБРЯДОВІЙ ПРАКТИЦІ ЖИТЕЛІВ ЧЕРКАЩИНИ	124
Кривенко А. АПОТРОПЕІЧНА СЕМАНТИКА ВОДОХРЕСНОЇ ОБРЯДОВОСТІ У ВОЛИНЯН (НА ОСНОВІ ПОЛЬОВИХ МАТЕРІАЛІВ З СОКАЛЬЩИНИ)	126
Мельничук Д. ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬОЇ ТА ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ У ВОЛИНСЬКІЙ ЄПАРХІЇ (кінець XVIII-початок XX ст.)	128
Казначєєва Л. ДІЯЛЬНІСТЬ ВОЛИНСЬКИХ ГУБЕРНСЬКИХ ПРЕДВОДИТЕЛІВ ДВОРЯНСТВА	130
Трофімук-Кирилова Т. НАЙМ “ДОБРОВОЛЬЦІВ” ЯК СПОСІБ УХИЛЕННЯ ЄВРЕЙСЬКИХ ГРОМАД ВІД ВИКОНАННЯ РЕКРУТСЬКОЇ ПОВИННОСТІ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ВОЛИНСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ)	135
Чибирак С. ПАВЛО ЧУБИНСЬКИЙ І ВОЛИНЬ: ДО 175-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ	138
Абрамчук О. СТАНОВЛЕННЯ ДУБЕНСЬКОГО ФОРТУ	140
Мосієвич Ю. ІСТОРИЧНІ ТА СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ ВОЛИНИ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ ст.	141
Поніманська Т., Доброчинська В. З ІСТОРІЇ РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ НА ЗАХІДНІЙ ВОЛИНІ (початок ХХ ст. – 1944 р.)	143
Федорчук С. ХМЕЛЯРСТВО НА ЗАХІДНІЙ ВОЛИНІ У МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД (1921–1939 рр.)	148
Переходько Н. АПТЕЧНА МЕРЕЖА У ВОЛИНСЬКОМУ ВОЄВОДСТВІ (1921–1939 рр.): ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ТА ДІЯЛЬНІСТЬ	151
Іванов С. ОСВІТА НА ВОЛИНІ В РОКИ НІМЕЦЬКОЇ ОКУПАЦІЇ (1941–1944 рр.)	154
Зек Б. УКРАЇНСЬКА ДОПОМІЖНА АДМІНІСТРАЦІЯ ЛУЦЬКА У РОКИ НАЦИСТСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ	157
Іценко О. ТРАГІЧНА ЗАГИБЕЛЬ ЕКЗАРХА АВТОНОМНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ АЛЕКСІЯ (ГРОМАДСЬКОГО)	160
Савчук П. РОЛЬ ПРОПАГАНДИ У БІЛЬШОВИЗАЦІЇ МАС У 1943-1945 рр.	163
Зиль В. СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНИЙ ВИМІР БОРОТЬБИ РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ З НАЦІОНАЛІСТИЧНИМ ПІДПІЛЛЯМ НА ВОЛИНІ (1944-1950-ті рр.)	166
Сорочинська Т. СКЛАДОВІ КОМПОНЕНТИ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАКЛАДІВ РІВНЕНЩИНИ ПОВОЄННОГО ПЕРІОДУ	168
Гілевич І. ОСНОВНІ ГОСПОДАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ ПОЛІЩУКІВ У НАУКОВИХ СТУДІЯХ ДРУГОЇ ПОЛОВИНІ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ ст.	170
Ларькіна Л. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ПІДГРУНТЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОВАДЖЕННЯ КОМІСІЯМИ СПРІЯННЯ ЗА ДОТРИМАННЯМ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО РЕЛІГІЙНІ КУЛЬТИ У 60-80-ті рр. ХХ ст.	173
Чура О. РЕЛІГІЙНИЙ РЕНЕСАНС У ЛЬВОВІ НАПРИКІНЦІ 80-х ПОЧАТКУ 90-х рр. ХХ ст. У РЕЦЕПЦІЇ КОМУНІСТИЧНОЇ ВЛАДИ МІСТА	175
Чура В. ФІНАНСОВЕ СТАНОВИЩЕ РІВНЕНСЬКОГО ОБЛАСНОГО КОМІТЕТУ КПРС-КПУ В УМОВАХ РОЗГОРТАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНОГО РУХУ НАПРИКІНЦІ 80 – ПОЧАТКУ 90-Х рр. ХХ ст.	177
Біляковський П. ЗАМОЧУВАННЯ ХРЕСТІВ У РИТУАЛЬНИХ ПРАКТИКАХ ВИКЛИКАННЯ ДОЩУ (ЗА ПОЛЬОВИМИ МАТЕРІАЛАМИ З УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ)	180
Горошко Л. «ДОКИ ЩЕ НЕ РОЗСИПАЛАСЯ» (ОБРЯДОДІЇ З ВОДОЮ ПІД ЧАС НАРОДИН У ЧЕРКАСЬКІЙ ТРАДИЦІЇ)	183
Немеєч В. ДЕРЕВЦЕ ЯК ПРЕДМЕТНО-СИМВОЛІЧНИЙ КОМПОНЕНТ ВЕСІЛЬНОГО РИТУАЛУ: ВОЛИНСЬКО-ПОКУТСЬКІ ПАРАЛЕЛІ (НА МАТЕРІАЛАХ З РАДЕХІВСЬКОГО І БОГОРОДЧАНСЬКОГО РАЙОНІВ)	185

Булга І. ФОРМИ ПРАВОСЛАВНОЇ РЕЛІГІЙНОСТІ СУЧАСНОЇ ВОЛИНИ: СПРОБА ТИПОЛОГІЗАЦІЇ	186
Грипич С. ІСТОРИЧНЕ КРАСЗНАВСТВО ЯК ОСНОВА СУЧАСНОЇ ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТИ (НА ПРИКЛАДІ ІСТОРИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ)	189
ПРОБЛЕМИ ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ І МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН: НАУКОВИЙ ДИСКУРС	
Патяка О. ШТАНДАРТИ СТАРОДАВНЬОГО РИМУ: РИСИ ВОЄННО-САКРАЛЬНОГО ФЕНОМЕНУ	192
Тимчук І. ХРИСТІЯНІЗАЦІЯ ВЕЛИКОГО НОВГОРОДА	194
Сосновая Л. АЛЕНОРА АКВИТАНСЬКА - ВИДАТНА ЧИ ТИПОВА КОРОЛЕВА СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ?	197
Лашта В. ЗАВОЮВАННЯ ЄВРОПЕЙЦІВ У ЛАТИНСЬКІЙ АМЕРИЦІ	198
Лашта І. КОЛОНІЗАЦІЯ ПІВДЕННОЇ І ЦЕНТРАЛЬНОЇ АМЕРИКИ В XV –XVII ст.	199
Петраускас Р. МЕЖДУ ВІЛЬНЮСОМ И КИЕВОМ: ЛИТОВСКИЕ ВЕЛЬМОЖИ ВО ГЛАВЕ КИЕВСКОГО ВОЕВОДСТВА В XV– НАЧАЛЕ XVI вв.	200
Самчук І. ДУХОВНО-СУСПІЛЬНІ ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ СТАРООБРЯДНИЦТВА	204
Ціватий В. ДИПЛОМАТИЧНІ СИСТЕМИ ТА ІНСТИТУТИ ДИПЛОМАТІЇ ДОБИ РАНЬОГО НОВОГО ЧАСУ (XVI-XVIII ст.): ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ	205
Константинов В. ОТНОШЕНИЯ МОЛДАВИИ И РЕЧИПОСПОЛИТЫ ВО ВРЕМЕНА ПЕРВОГО ГОСПОДАРСТВА ШТЕФАНА ТОМШЫ II (1611-1616)	208
Малов А. НЕВЕЛЬСКОЕ «СИДЕНИЕ» 1613–1619 гг.	210
Плюта Н. РОЗВИТОК КОЛОНІАЛЬНОЇ ІДЕЇ У ФРАНЦІЇ В НОВИЙ ЧАС	220
Зелена В. ЖІНОЧА ОСВІТА В РОСІЙСЬКІЙ ІМПЕРІЇ: ІНІЦІАТИВА ДЕРЖАВИ ЧИ СУСПІЛЬСТВА?	223
Герштун А. ПРИЧИНИ ТА ПЕРЕДУМОВИ АНГЛО – БУРСЬКОЇ ВІЙНИ 1899-1902 рр.	225
Кондратюк М. Т. Г. МАСАРИК ЯК ВИРАЗНИК ІДЕОЛОГІЇ ЧЕСЬКОЇ ВЛАДИ ЩОДО ВЗАЄМОВІДНОСИН ДЕРЖАВИ, ЦЕРКВИ ТА ШКОЛИ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ НА ПОЧАТКУ ХХ ст.	228
Гнідик І. ПОЧАТКИ ДІЯЛЬНОСТІ ЄПІСКОПА СОТЕРА ОРТИНСЬКОГО У США	230
Вавуліч В. РОСІЙСЬКО-СЕРБСЬКА ВІЙСЬКОВА СПІВПРАЦЯ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ (1914-1915 рр.)	233
Богалейша С. ПРОЕКТИ СОЗДАНИЯ БЕЛОРУССКО-ЛИТОВСКОГО ГОСУДАРСТВА ВО ВРЕМЯ ПЕРВОЙ МИРОВОЙ ВОЙНЫ	235
Кукса О. ОСОБЛИВОСТІ НАЦІОНАЛЬНО-ДЕРЖАВНОГО БУДІВНИЦТВА В БІЛОРУСІЇ ТА В УКРАЇНІ В 1917-1920 рр.	237
Глібіщук М. ВІДДІЛ ПРОПАГАНДИ ПРИ УРЯДІ А. ДЕНІКІНА	238
Карповець Ю. ПРОБЛЕМА ДИТИНСТВА І МАТЕРИНСТВА В БЛОКАДНОМУ ЛЕНІНГРАДІ	240
Ворон О. ФУНКЦІОНУВАННЯ ЄВРЕЙСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ЧЕХОСЛОВАЦЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ	242
Віруцька С. ЯНОШ КАДАР І ЧЕХОСЛОВАЦЬКА КРИЗА 1968 РОКУ	245
Постоловський Р. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ ПЕРІОДУ «ПРАЗЬКОЇ ВЕСНИ» У ПОГЛЯДАХ ЧЕСТМІРА ЦІСАРЖА	247

Яковлєва Д. ХАРАКТЕР ТА ОСОБЛИВОСТІ ІСЛАМСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ В ІРАНІ 1978-1979 рр.	249
Покляцька В. ДРУГА ХОЛОДНА ВІЙНА: ЗАГОСТРЕННЯ РАДЯНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОГО ПРОТИСТОЯННЯ (1979-1985 рр.)	251
Пилипенко В. РЕАЛІЗАЦІЯ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ СРСР ЩОДО ІРАНУ В МЕЖАХ ІНІЦІАТИВ ООН, 1979 – 1989 рр.	254
Янчук О. ІСТОРИЧНІ ПЕРЕГОВОРИ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ В ПОЛЬЩІ ЗА “КРУГЛИМ СТОЛОМ”. ДО 25-РІЧЧЯ СТВОРЕННЯ ОБ’ЄДНАННЯ УКРАЇНЦІВ В ПОЛЬЩІ	256
Галушка-Адайкін А. КРИЗА РЕЖИМУ «НОВОГО ПОРЯДКУ» В РЕСПУБЛІЦІ ІНДОНЕЗІЯ	258
Грубінко А. ПЕРІОДИ І ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ПОЛІТИКИ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ЩОДО СПІЛЬНОЇ ЗОВНІШНЬОЇ І БЕЗПЕКОВОЇ ПОЛІТИКИ ЄС (1990-2014 рр.)	261
Грицай С. ІСТОРИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОЦЕСУ МОДЕРНІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ (1991 - 2011 рр.)	264
Андрощук І. ЧЕХІЯ В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН	267
Вавринюк А. DEMOGRAFIA WYBRANYCH PAŃSTW ŚWIATA JAKO INTERDYSCYPLINARNY OBSZAR BADAŃ	268

ПРОБЛЕМИ ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА ТА ІСТОРІОГРАФІЇ

Конопка В. ІСТОРИЧНІ ДЖЕРЕЛА ХЛІБОРОБСЬКИХ МОТИВІВ У КАЛЕНДАРНІЙ ОБРЯДОВІСТІ УКРАЇНЦІВ	272
Хромова І. ЗНАКИ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ В НУМІЗМАТИЧНОМУ ДОСЛІДЖЕННІ	275
Крайнік Ю. УНІВЕРСАЛИ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО ЯК ІСТОРИЧНЕ ДЖЕРЕЛО XVII ст.	278
Шамсутдинова-Лебедюк Т. СІМЕЙНО-ШЛЮБНІ ВІДНОСИНИ В ІСЛАМІ: АНАЛІЗ ЗАРУБІЖНОЇ ІСТОРІОГРАФІЇ	280
Гончар О. ВПЛИВ МИКОЛИ КОСТОМАРОВА НА СТАНОВЛЕННЯ НАУКОВОГО СВІТОГЛЯДУ ДМИТРА БАГАЛІЯ	283
Бойко Ю. ІСТОРІОГРАФІЧНИЙ ОГЛЯД ПРАЦЬ ПРИСВЯЧЕНИХ ЖИТТЮ І ДІЯЛЬНОСТІ ЄВГЕНА ЧИКАЛЕНКА	285
Кравчук О. ПРОБЛЕМА РЕАБІЛІТАЦІЇ ОБРАЗУ Г. РАСПУТІНА В ПОСТРАДЯНСЬКІЙ РОСІЙСЬКІЙ ІСТОРІОГРАФІЇ	289
Михальчук Р. ГОЛОКОСТ НА ТЕРИТОРІЇ РІВНЕНЩИНИ: ІСТОРІОГРАФІЯ ПРОБЛЕМИ	291
Білоус Н. «ПАКТ МОЛОТОВА-РІББЕНТРОПА: ІСТОРІОГРАФІЯ ПИТАННЯ»	295
Сипко Б. ФРАНЦУЗЬКА ІСТОРІОГРАФІЯ ПРО МУСУЛЬМАНСЬКУ СПІЛЬНОТУ П’ЯТОЇ РЕСПУБЛІКИ	296
Мартинчук І. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДЖЕРЕЛЬНОЇ БАЗИ ПРОБЛЕМИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ СЛОВАЦЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ	299
Корнієнко Н. УКРАЇНСЬКА ІСТОРІОГРАФІЯ ПРО ВПЛИВ «РОСІЙСЬКОГО ФАКТОРУ» НА ПОЛІТИКУ США ЩОДО УКРАЇНИ у 2009-2012 рр.	302

РЕЦЕНЗІЇ, АНОТАЦІЇ, ОГЛЯДИ

Давидюк Р. ОСТАРБАЙТЕРИ З РІВНЕНЩИНИ: МІЖ ДВОМА ТОТАЛІТАРНИМИ РЕЖИМАМИ	305
--	-----

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	307
------------------------------------	-----

ЗМІСТ	309
--------------------	-----

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії

Наукові записки РДГУ

Випуск 25

Відповідальність за достовірність і точність наведених фактів,
цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей несуть
автори опублікованих матеріалів та їх наукові керівники.
Думки авторів статей з позицією редколегії можуть не співпадати.

Відповідальний за підготовку збірника до видання
Валерій Шеретюк

Комп'ютерна верстка
Вікторія Кравчук, Владислав Самсонюк

Обкладинка
Григорій Волохов

Підписано до друку 1.12.2014 р.
Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 65,1. Замовлення №164/1. Наклад 300

Видавець О. Зень
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія РВ № 26 від 6 квітня 2004 р.
вул. Кн. Романа, 9/24, м. Рівне, 33022;
0362-24-45-09; 068-025-067-4;
olegzen@ukr.net

Віддруковано засобами різнографічного друку
ПП Самборський І.О.
33028, м. Рівне, вул. Княгині Ольги, 8

Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії: Збірник наукових праць: Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 25. – Рівне: О. Зень, 2014. – 313 с.

ISBN 978-617-601-107-1